

Рецензия

от

проф. д-р Свилен Райчев

на дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор”

на

Калина Иванова Дечева-Петкова

на тема:

„Езикът като обединяващ фактор в работата с музикалносценичните изкуства“

Научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

Калина Дечева завършва ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ през 1995 г. – специалност английска филология.

Участва в конференции и семинари в областта на чуждоезиковото обучение, писмения превод и англоезичната литература.

Има множество публикации в специализирани и реферирани издания и изнася доклади на престижни научни форуми. Основните ѝ изследователски интереси са в областта на приложната лингвистика и е преподавател по английски език.

От 22.11.2023 г. е докторант на самостоятелна подготовка в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“ към катедра

„Класическо и поп-джаз изпълнителско изкуство“ при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“ към АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив през септември 2024 година.

Дисертационният труд съдържа общо 225 страници, които включват Увод, три глави с подраздели, Заключение, Ползвана литература, Приложения, Приноси на дисертационния труд, Списък на авторски публикации по темата на дисертационния труд. В труда има общо 17 таблици и фигури, 22 броя снимки и 2 нотни примера.

Основната цел, която си поставя този труд е да изследва ролята на езика като свързващ фактор между замисъла на автора, певците и тяхната публика при представянето на една музикално-сценична творба.

Въз основа на теоретичен анализ в областта на езикознанието и чуждоезиковата методика е формулиран модел за работа за постигане на правилна артикулация и добра дикция при пеене, който може да бъде използван в процеса на обучение на бъдещи изпълнители от музикално-сценичните дейности, независимо от равнищата на владеене на английския език.

Изследването разширява нашето разбиране, че езикът на музикално-сценичното произведение е обединяващ фактор в музикално-сценичните изкуства.

В отделните части на дисертацията са изтъкнати и изведени принципите и трудностите при решаване на конкретните задачи при симбиозата между словесен текст и музика в една музикално-сценична творба.

В първа глава е отделено особено внимание на знаковия характер на езика. Дефинирано е и реалното проявление на човешкия език като средство за комуникация в устната и писмена реч, като се базира на мнението на изтъкнати езиковеди от древността до наши дни.

Цитирам: *„Приемаме, че словесният текст на музикалното произведение, който е създаден от думи /знаци/, е разчетен от изпълнителя и този разкодирани смисъл е мостът между автора и изпълнителя, който продължава този мост към публиката“.* стр.7 от труда.

Обърнато е внимание на дикцията и произношението на певица за да може зрителят добре да разбере какво се пее на сцената. Чрез синтеза между текста и музиката се разкрива и замисъла на автора в музикално-сценичното произведение.

Втора глава е “Някои трудности по отношение на езика при поставяне на репертоар на чужд език, в частност на английски език.” Подчертано е различното ниво на владеене на езика от певците и специфични особености при артикулацията на определени английски звуци. Обърнато е специално внимание на произношението и преодоляване на трудностите в артикулацията на все по-нарасващия брой китайски студенти. В тази глава е отделено внимание на благотворното влияние на музиката под различна форма при обучението по чужд език.

Трета глава е “Мотивационни техники за стремеж към високо качество на възпроизвеждане на езика и добиване на увереност при боравенето с него на сцената.” Тук са изследвани и сравнявани различни мотивационни техники. Тази глава сравнява, изучава и задълбочено изследва как удовлетвореността на артистите-изпълнители от резултатите, постигнати при по-добро изпълнение, и в частност правилна артикулация и дикция, се отразява за повишаване на качеството на тяхното изпълнение на сцена.

Подложени на обстоен анализ са съвременните мотивационни теории, които са особено актуални към момента. Дисертантката подчертава, че слушателската аудитория е мултинационална и принадлежността към различни култури донякъде обуславя спецификата във възприемането и разликите в реакцията на публиката.

Цитирам: „*Не само познаването на културните особености, но и владеенето на езика на едно музикално произведение от артиста-изпълнител го доближава до неговата публика и позволява то да въздейства емоционално върху нея.*“ стр. 39 от автореферата.

Според авторката на настоящата разработка има огромна необходимост заедно с вокалната работа върху едно музикално-сценично произведение да бъде включена и работа върху усъвършенстването на словесния му език. Доброто познаване на езика ще доближи още повече артиста-изпълнител не само до идеите и замисъла на автора, но и до универсалността на идеите и чувствата въобще. Тогава контактът с публиката ще е по-успешен и удовлетворението от това ще засили мотивацията за постигане на по-добри резултати.

Представени са и доказателства за ефективността на модела за развитие на езиковите способности у изпълнителите. Естествено,

съществува и страхът от негативната оценка на публиката за изпълнението. На това до голяма степен, според авторката се дължи и сценичната треска.

Отделено е място за формулиране и анализ на причините, които водят до евентуални неудачи и трудности при работа със словесен текст на чужд език при поставяне на музикално-сценично произведение.

В заключението е направен опит за обобщение на проблематиката и извеждане на приносните моменти в текста, като би могло да се обобщи, че вследствие на всички предложени теоретични и емпирични факти в настоящото изследване, езикът играе роля на обединяващ фактор в музикално-сценичните изкуства.

Изследването се фокусира върху това как словесният текст на музикално-сценичното произведение носи замисъла на творбата и изпълнителят успява максимално да се приближи до авторския замисъл. Посредством езика, той внушава на публиката и предава това, което е почувствал и усетил чрез музиката и текста на конкретното музикално сценичното произведение.

Дисертационния труд е аналитичен размисъл на авторката върху ролята на езика като свързващ фактор в музикално-сценичните изкуства.

Чрез анализ на конкретни примери, дисертацията разглежда как певците адаптират техниките си, за да отговорят на езиковите особености.

Така представената дисертация обогатява нашата научна литература и може да послужи със своите идеи за нови научни разработки, също и като ценно указание в полза както за певците, които започват своя творчески път с намерения да покорят световните сцени, така и за техните педагози.

Трудът има ярко изразен приложен характер. В този смисъл той се явява естествена връзка с миналото и перспективното развитие на вокална музика. В този дисертационен труд се изтъкна колко важно е изпълнителят да владее добре езика, на който е написано либретото на музикалното произведение или поне неговата фонетична система.

Напълно съм съгласен с изведените от авторката приноси на дисертационния труд.

Дисертантката има и необходимите научни публикации по темата.

Като заключение искам да кажа, че трудът притежава необходимите приносни качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Убеден съм, че дисертационния труд на Калина Иванова Дечева - Петкова има приносен характер, както в теоретичен така и в приложен смисъл. С цялостната си дейност и приноси кандидатката отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“ и призовавам уважаемото научно жури тази степен да ѝ бъде присъдена.

Искам да изкажа и специалните си поздравления на научния ръководител проф д-р Тони Шекерджиева-Новак за добре свършената работа.

Проф. д-р Свилен Райчев